

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN OBRT.

Uredništvo in upravljanje je v Ljubljani, Gradišče štev. 17/1. — Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem uradu v Ljubljani 11
Naročnina za ozemlje SHS: letno D 60.—, za pol leta D 30.—, za četrt leta D 15.—, mesečno D 5.—, za tuzemstvo D 90.—

Štev. telefona 552.
Izšel se v Ljubljani

LETO V.

LJUBLJANA, dne 18. julija 1922.

ŠTEV. 84.

List stane od 1. marca 1922:

celoletno Din 75.—, t. j. (K 300.—);
polletno Din. 37.50, t. j. (K 150.—);
četrtletno Din. 18.75, t. j. (K 75.—);
mesečno Din. 6.25, t. j. (K 25.—).

Uporaba dolarskega posojila.

Zanimanje vse javnosti se suče sedaj okrog vprašanja uporabe dolarskega posojila. Od vseh strani pokrajin in političnih skupin so bile vladi predložene zahteve, ki skupno mnogokrat presegajo program, ki se s temi sredstvi da uresničiti.

Za Slovenijo je predložil in formuliral klub poslancev samostojne kmetijske stranke minimalni program, izhod iz Slovenije na morje potom podaljšanja Kočevske lokalne železnice do najbolj prikladne zvezne točke na reški železnici. Klub je z vsega priznavanja vredno doslednostjo branil svoje zahteve, katerih velike vladne skupine sploh niso hotele poslušati in bil pripravljen izvajati v slučaju odklonitve vse skrajne posledice. Ta njih odločen nastop je izzval v vseh gospodarskih krogih Slovenije največje simpatije. — Vsi trezno misleči krogi obsojajo pasivno držanje ostalih slovenskih političnih zastopnikov, ki niso čutili potrebe podpirati to življenjsko zahtevo Slovenije, stavljeno potom kmetijskega kluba, in ki so iz zgolj strankarske zagrizenosti molče prešli na dnevni red.

Zahteve naših samostojnih kmetov je samoumevno cel beograjski tisk, ki gori le za zvezo Beograd-Sumadija-Kosovo-Kotor in ki ima očitno veliko materijalnega povoda ogrevati se za Blerovo posojilo, brez priznavaanja in tudi le najnavadnejše obzirnosti odbil in obsodil. Očitali so nam, Slovencem, da imamo itak dva izhodišča na morje, ne da bi navedli katera dva, mislijo, da je zahtevana progga samo lokalnega, breznačajnega pomena, da je skrajno drzno, radi take zahteve napraviti kabinetno vprašanje in izzvati krizo. Namen te kampanje je bil prozoren, namreč ojačiti večinska kluba proti kmetom in zapečatiti usodo zveze Slovenije z morjem.

Medtem, ko se ima iz dolarskega posojila zgraditi nad 500 km nove težavne gorske proge z nebrojem velikih predorov, so naši zastopniki samostojne kmetijske stranke zahtevali za celo industrijo Slovenije le ca. 40 km dolgo zvezo, za katero bi se potrebovalo okrog 4% dolarskega posojila. Menimo, da tu pač noben objektivni in pravičen človek ne more odrekati tej zahtevi primerosti, skromnosti in opravičenosti, neglede na to, da ima Slovenija ogromne tovore ob sami novi proggi, ki ji popolnoma zasigurajo zadostne alimentacije proge, brez tega, kar potrebuje naša industrija, ki tudi samo po sebi zadostuje za vzdrževanje železniške zveze.

Medtem se hoče izpeljati zvezo Beograd-Kotor preko krajev, katere je treba šele probuditi, kultivirati, kjer ni danih, posebno v južnem delu kraške Črnegore nikakih predpogojev za razvoj industrije in kjer je

alimentacija te proge zelo negotova in neproblematična. Sedaj zamisljena srbska trasa je bolj političnega značaja obeh večinskih srbskih strank, kot pa izrazito gospodarskega pomena in Bosna ne bo nikdar prebolela, da se pušča vse njene zaklade premoga, lesa, drv, železa, soli, magnezita na strani in se jih ne pritegne k glavni jadranski arteriji.

Severna in srednja Dalmacija gleda z ljubosumnostjo na novo bazo, ki nastaja za Srbijo in Črno goro v Boki Kotorski in naši Primorci iz hrvaškega Primorja z vso živahno delavnostjo podpirajo v lastnem interesu zahtevo zveze Slovenije z morjem. Le ako se uresniči naša mala zahteva podaljšanja Kočevske proge in ko se dogradi unska železnica iz severne Bosne na Knin, potem bo doseženo ravnotežje gospodarske gravitacije posameznih ekonomskih kompleksov naše kraljevine proti Jadrani. Vsaka koncentracija, centralizacija vsega prometa v eni luki, je ne samo obratno tehnično in komorčno neizvedljiva in bi bilo ne ekonomična razen tega pa tudi politično in strateško skrajno nevarna.

Naši slovenski beograjski krogi sledijo osamljeni, toda odločni borbi naših samostojnih kmetov z napetim zanimanjem in odkrito iskreno simpatijo in priznavanjem ter jim želijo, da s svojo vztrajnostjo in podporo resne javnosti izvojujejo konečni uspeh in uresničijo to vitalno potrebo in predpogoj naše gospodarske osamosvojitve, napredka in razvoja, ter nas obranijo preteče nevarnosti, da bi nas aforističen Beograd izročil v izsesavanje fašistovskemu Trstu in Reki.

O ministrski odgovornosti.

Po zakonu o ministrski odgovornosti, ki je stopil v veljavo dne 10. julija t. l., so ministri odgovorni kralju in narodni skupščini. Kralj in narodna skupščina smeta obtožiti ministre, ako v službi kršijo ustavo in državne zakone. Za škode, katere povzročijo ministri posameznikom z nezakonitim izvrševanjem službe, odgovarja država. Ministra se sme tožiti tudi še pet let potem, ko je izstopil iz službe.

V vseh primerih, kjer je delo, za katero odgovarja minister, kaznjivo po odredbah posameznih zakonov, se bo kaznovalo ministra s kaznijo, katero določajo posamezni zakoni. Za ona dejanja pa, katera niso predvidena v posebnih zakonih, se bo kaznovalo ministra z zaporom od 2 do 5 let. Vsak minister, katerega se bo kaznovalo z zaporom, izgubi sposobnost za javno službo za pet let, računajoč od trenutka izvršene ali oproščene kazni. Poleg kazenske odgovornosti, odgovarja minister tudi civilno za državi povzročeno škodo. Odgovornost ministra v primerih, ki se kaznujejo po kazenskem zakonu ne oprošča od odgovornosti in kazni podrejene organe, ki so ministrov naredbo izvršili ali ki so kot referenti predložili ministru neresnično poročilo in ga s tem dovedli do kaznjivega dejanja.

Predlog za obtožbo mora biti pismen in mora obsegati vsa dejanja,

radi katerih se minister obtožuje. — Ako obtoži kralj, podpiše obtožnico predsednik ministrskega sveta, ki jo neposredno preda predsedniku narodne skupščine. Predlog iz srede narodne skupščine, pa mora podpisati najmanj 50 poslancev. Obtožnico, katera pride iz narodne skupščine, mora ministrski predsednik takoj na prvi seji pred prehodom na dnevni red prečitati narodni skupščini in odrediti, da se natisne ter vroči poslancem in toženemu ministru najmanj tekom 5 dni. Predlog obtožbe se postavi na dnevni red najdalje tekom 15 dni, potem ko je bil prečitan pred poslanci.

Obtoženega ministra se mora na dan, ki je določen za pretres predloga pozvati, da se ustmeno ali pismeno zagovarja in skupščina ne sme prej odločiti, dokler ne zasliši njegovo obrambo ali pa ugotovi, da je bil pozvan in se ni hotel braniti.

Po končanem obravnavanju mora sklepati skupščina najprej o prostem prehodu na dnevni red. Sklepanja se obtoženi minister, ako je poslanik, ne sme udeležiti. Ako sklene skupščina z večino glasov prisotnih poslancev, da se ima preiti na dnevni red, je predlog o obtožbi završen, in se ga ne sme več ponoviti v istem zasedanju. Ako pa ni skupščina sklenila prehod na dnevni red, se začne predpreiskava zoper obtoženega ministra in v to svrhu se s tajnim glasovanjem izbere preiskovalni odbor od 12 članov, ki napravi poročilo in ga predloži skupščini v roku, ki mu bo določen. V tem odboru ne sme biti nikdo izmed poslancev, ki so podpisali obtožbo. Isti dan, ko se izbere odbor, obvesti predsednik skupščine o tem vladarja, ki dotičnega ministra, ako je aktiven, razreši od dolžnosti do odločbe državnega sodišča. Odbor ima vse pravice in dolžnosti, kakor preiskovalni sodnik.

V določenem roku, ki so na zahtevo odbora tudi podaljša, prečita referent odbora poročilo o končani preiskavi ter ga preda skupno z vsemi spisi predsedniku, ki odredi, da se ga natisne ter vroči poslancem in obtoženemu ministru.

Ako je preiskovalni odbor mnenja, da je treba postaviti ministra v zapor, predlaga to skupščini ali v poročilu ali pa že prej. Za sklep, da se dá ministra v zapor, je potrebna $\frac{2}{3}$ večina prisotnih poslancev. Sklep je takoj izvršljiv in proti njemu ni leka. Ta zapor pa ne sme trajati več nego tri mesece.

Skupščina določi dan za debato o poročilu, v katerej se mora pozvati ministra, da se brani. Ako narodna skupščina z $\frac{2}{3}$ večino sklene, da se prepusti obtožbo, se vrne stvar preiskovalnemu odboru, da sestavi obtožnico in skupščina ne more več odstopiti od obtožbe, katero je že sklenila.

Ministra sodi državno sodišče, ki obstoji iz 6 državnih svetnikov in 6 kasacijskih sodnikov, katere izbere vsaka teh korporacij s kocko v plenarni seji. Predsednik državnega sodišča je predsednik kasacijskega sodišča v Beogradu, dokler se ne ustanovi skupno kasacijsko sodišče za celo državo. Sedež državnega sodišča je v prestolnici. Koj ko se v skupščini sprejme predlog o obtožbi, spo-

roči o tem predsednik skupščine predsedniku državnega sveta in kasacijskega sodišča. Sekretarsko dolžnost izvršuje glavni sekretar državnega sveta in ako je on zadržan, prvi sekretar kasacijskega sodišča.

Tako obtoženi minister, kakor tudi državni ali skupščinski tožnik smeta zahtevati, da se izključi iz državnega sodišča oni član: a) ki je bil s kaznjivim dejanjem poškodovan; b) ki je v sorodstvu z obtoženim; c) ki je z obtoženim v osebnem prijateljstvu, d) ki mu je obtoženi ali je on obtoženemu krstni boter, ali sta eden drugemu krstila otroke. Tako izključenje se mora zahtevati takoj pri preiskavi ali v začetku razprave. Ministra se mora povabiti osebno in ako ne pride, se ga sodi v odsotnosti; ako si ne določi sam zagovornika, mu ga določi sodišče uradoma.

Državni tožitelj pri državnem sodišču je, ako je tožil kralj, član kasacijskega sodišča, katerega določi državno sodišče. Ako je pa tožila narodna skupščina, zastopa obtožbo referent skupščinskega preiskovalnega odbora.

Državno sodišče določi za preiskovalnega sodnika jednega iz onih članov kasacijskega sodišča, ki niso v sestavi državnega sodišča. Državno sodišče sporoči s prepisom obtožbo skupščine obtoženemu ministru, ter določi rok, ki ne sme biti manjši od 12 in ne večji od 30 dni, za odgovor.

Ako konča državno sodišče potrebno preiskavo, določi in objavi v Službenih novinah dan obravnave. Za priče in veščake, ki ne odgovorijo pozivu državnega sodišča, velja predpisi kazenskega pravnega reda. Razprava pred državnim sodiščem je javna in ustmena. Sodišče odloča z večino glasov. Sodba državnega sodišča je takoj izvršljiva in se sporoči narodni skupščini v znanje a predsedniku ministrskega sveta v izvršitev. Proti njej ni ugovora. V primerih ministrske odgovornosti, se kralj ne sme posluževati svojega prava amnestije in pomilostitve brez soglasja narodne skupščine.

Državno sodišče se razide, čim izreče obsodbo in vsi spisi se predajo narodni skupščini v shrambo.

Zaščita ubogih, starih in bolnih.

Izšel je nov zakon o zaščiti ubogih, starih in bolnih. Zakon je dobil obvezno moč z 10. julijem t. l., ter določa, da je glede vseh odraslih oseb, ki so tako uboge, da se zbog starosti ali boleznih vobče ne morejo same z lastnimi sredstvi vzdrževati, in tudi nimajo nobenega, ki bi se za njih brigal, a niso zapopadana v zakonu o invalidih, dolžnost pristojnih občin, v katerih prebivajo, da jih vzdržujejo na občinske stroške.

Ravnotako so dolžne občine dati najnujnejšo pomoč potnikom in potrebnim, koji iz kakoršnih si bodi vzrokov ostanejo brez sredstev in niso v stanu nadaljevati pot. V te svrhe morajo občine vsako leto v svojih proračunih predvideti potrebne kredite.

Sreske, okrožne in oblastne avtonomne korporacije so tudi dolžne, da poskrbijo za gori navedene ose-

Licijska knjižnica,
Ljubljana

be, ki bi se nahajale na njih teritoriju. V te namene imajo vsako leto v proračunu določati potrebne kredite.

V kolikor ne bi bile niti občine, niti ostale samoupravne edince v stanu, da iz lastnih sredstev poskrbijo za svojo siročad, prevzelo jo bo ministrstvo za socialno politiko na breme svojega proračuna.

Skrb za uboge, stare in slabotne se vrši ali z dajanjem pomoči v denarju ali živežu, ali z namestitvijo pri gotovih osebah proti določeni odškodnini, ali z namestitvijo po domovih, sirotišnicah, odnosno po državnih ali samoupravnih zavetiščih, ali po humanitarnih društvih in ustanovah. O namestitvi se brigajo občinske oblasti pod kontrolo državnih organov, ki se morajo tudi brigati za zaščito otrok in mladine.

Podrobne odredbe o tej vrsti javne pomoči bo predpisalo ministrstvo za socialno politiko potom pravnika.

M. Savić:

Naša industrija in obrti.

XX. Eksploatacija naših mineralnih vod za pijačo.

V naši državi se nahaja mnogo mineralnih vod, od katerih se pa samo mali del izkorišča. Vode, ki se eksploatirajo za pijačo se nahajajo v Srbiji, Hrvaški in Slavoniji, Sloveniji in Bosni ter Hercegovini. Vendar se eksploatira vseh vod, ki bi se dale eksploatirati, ker so bodisi daleč oddaljene od cest in železnic, ali pa se še ni našel nikdo, ki bi jih začel pravilno eksploatirati kakor je na pr. slučaj z mnogimi vodami v Srbiji ter v Bosni in Hercegovini. V Srbiji se eksploatirajo sledeče vode: arandjelovaško—bukoviška kiselica, palanška kiselica, mladenovaški selters, priliska kiselica in lomniška kiselica.

Arandjelovaško—bukoviške kisle vode se je prodalo letno okrog 800.000 steklenic. Največji del nje se je prodal v Srbiji, le okrog 10.000 steklenic se je izvažalo v inozemstvo in sicer v Rumunijo, Grčijo, Egipet in južno Rusijo. Steklenice so se uvažale iz Nemčije, zamaški iz parafinirane probkovine iz Španije, etikete so se uvažale iz Nemčije, in kapsle iz Italije. Voda je last države in jo eksploatira arandjelovaški konzorcij, katerega glavni činitelj je g. dr. V. Dimitrijevič, zdravnik v Arandjelovaškem zdravilišču. Arandjelovaški konzorcij bi moral sedaj v ujedineni domovini razširiti prodajo svoje vode ter napraviti vse, da bi njenemu konzumu uglađil pot.

Palanška kiselica je last „Srpskega društva rudečega križa“ in izvira v Palaniki. Letno se proda okrog 250.000 l vode in sicer v Beogradu 150.000 ste-

klenic, v ostali Srbiji 50—60.000 steklenic ter v Sofiji na Bolgarskem okrog 35—40.000 steklenic. Steklenice so se uvažale iz Gradca, iz Češke in iz Nemčije. Etikete so domači izdelki privatnih litografov ali pa državne tiskarne. Zamaški so španskega izvora in so se uvažali preko Nemčije, iz Sicilije in Katalunije v Španiji. Kapsli iz stanijola so se dobavljali iz Avstrije, Italije in Nemčije. Izvoz v Vojvodino, ki je bil začel leta 1912, kakortudi izvoz v Odeso, Kairo in Aleksandrijo, ki je bil ravno dobro pričel, je vojna ukinita. Zato bi bilo treba sedaj zopet napraviti poizkuse z izvozom, da bi se voda zopet vpeljala. Veliko bi pripomoglo za poznanje naših mineralnih vod v inozemstvu, ako bi orijent-ekspresni vlak preko naše države uporabljal samo naše vode. Treba bi bilo tudi forsirati izvoz v Bolgarijo, katera kakor izgleda nima eksploatacije kisle vode. Društvo rudečega križa je ob času vojne oskrbovalo bolnice palanško kiselico, in je napravilo državi velike usluge. V manjšem obsegu kakor te vode, se eksploatira lomniška kiselica iz Lomnice v bližini Kruševca, a to pred vsem za Kruševac, Niš in okolišne kraje. Dalje mladenovaški selters, ki je kot zdravilna voda zmožen, da nadomesti pravi selters. Za porabo Užic, Požege in Ivanjic se eksploatira voda iz Prilike v Užiškem okrogu.

Treba bi bilo, da vode, ki se nahajajo v Srbiji z ozirom na njih kvaliteto, znatno povečajo svojo produkcijo in konzum in mogoče se bodo k njim pridružile še nove vode, posebno iz južne Srbije, morebiti bujanovaška itd.

V Bosni se eksploatira srebrniška Guberjeva zdravilna voda in sicer okrog 200.000 do 260.000 steklenic letno. Izvor te vode, kakor tudi voda, sama sta zelo zdravilna. Izvor in naprave so državna last. Neugodno vpliva to, da Srebrnica ni zvezana z železnico in je dovoz steklenic kakor tudi odvoz zvezan z velikimi stroški. Steklenice dobavlja tovarna za steklo iz Hrastnika v Sloveniji. Zamaške dobavlja tvrdka Greiner in sinovi iz Kremsminstra v Gornji Avstriji, etikete V. Kunoši iz Budimpešte, a kapsle H. Fetere iz Dunaja. Voda se je prodajala na celem področju Avstroogrške in je imela v rokah prodajo firma Mattoni, ki je prodajala tudi konkurentno vodo Levico in Arseni. Ker država ni v stanju, da bi razvila potrebno reklamo za te vode, bi bilo treba predajo odstopiti kakor za ta pesel primerni tvrdki.

V Bosni imamo celo množino kiselih vod, kakor Kiseljek pri Sarajevu (letovišče hercegovskih trgovcev in sarajlij), Kiseljak pri Tuzli, Jesencev Kozluku na Drini, Kiseljak pri Trbuhu itd. Od vseh teh kiselih vod je edina, ki se malo eksploatira, Kiselica pri Sarajevu, katero izkorišča g. Fürth iz Sarajeva, ki jo polni v steklenice in pošilja v Sarajevo. Izvor je ograjen in opremljen za eksploatiranje. Vsaki sara-

jlja, ki prihaja, nosi domov to kiselico za izdelavo izbornih pogač. Pričakovati je, da se bo v Bosni v kratkem pričelo za eksploatacijo nekaterih njenih množiteljnih kiselih vod.

Na Hrvaškem in Slavoniji se nahaja tudi več znanih kiselice. Toda v glavnem se eksploatirajo samo tri in sicer v Jamniku, Lasiniji, in Apatovcu. Jamnik in Lasinija se nahajajo v smeri od Zagreba proti Karlovcu, toda ne na železniški progi in so last rodbine Lavrenčič. Tudi Lasinija so oni kupili pred kakimi 10 leti od države. Konzum jamniške vode je znaten in znaša okrog en milijon litrov ter se porablja po celi Hrvaški Slavoniji. Smatra se, da je lasinska voda podobne vrednosti kot rogaška ter se jo konzumira okrog 400.000 litrov letno samo, da je jamniška malo milejša kot rogaška. V Jamniku obstoja popolnoma moderna naprava za tovarniško črpanje in polnenje. Apatovac se nahaja blizu Križevcev in daje apatoviško kiselico vodo ki se pa manj eksploatira in manj porablja le okrog 300.000 litrov letno. Mogoče je, da se bo na Hrvaškem in Slavoniji začelo eksploatirati še nekoliko kiselih vod.

V Sloveniji se nahajajo 1) Državno zdravilišče Rogaska Slatina, 2) Zdravilišče Slatina Radenci, 3) Slatina v Kostrivnici in Gaberniku.

Eksploatacija v Državnem zdravilišču Rogaska Slatina je opremljena popolnoma tovarniško in higijenično in daje letno okrog 3.600.000 steklenic. Ravnotako je urejeno tudi zdravilišče Slatina Radenci, ki daje letno 3.500.000 steklenic. Kraljevi vir v Kostrivnici, Marijini, Jožefovi in Venerin izvor v Gaberniku dajejo 1.500.000 steklenic, Slovenske kisle vode se prodajajo v tu-zemstvu, a izvažalo se je vode tudi na Madžarsko, Rumunijo, Turčijo, Malo Azijo in Egipet ter jo tudi dobavljalo mornaricam vseh velesil. Steklenice so domačega izvora, deloma inozemskega. Domačega izvora so iz Abelove tovarne v Straži, ki se nahaja takoj pri kraju Rogatec, kjer se nahaja tudi slatinski vrelc. Zamaški so se uvažali iz inozemstva, istotako tudi kapsle. Etikete se dobavljajo iz tu- in inozemstva.

Na mineralne vode je bila vpeljana izvozna carina ter trošarina, kar se je izkazalo zelo škodljivo za konzum in za izvoz blaga ter smo vsled tega izgubili mnogo domačih in tujih konzumentov. To industrijo bi bilo treba z vsemi močmi podpirati, da se razvije, da razširi konzum v tu- in inozemstvu. V to svrhu bi bilo treba pospeševati s ceno železniško tarifo ter ji dovoliti svoboden uvoz za steklenice, etikete, zamaške in kapsle, kakor tudi svoboden izvoz mineralne vode.

TRGOVSKI DOM
Prispevke sprejema:
„Trgovski dom, Ljubljana“
Gradilišče 17.

Trgovin. bilanca Čehoslovaške za l. 1921.

Državni statistični urad priobčuje vrednostno bilanco za leto 1921. Bilanca se je sklenila z aktivomom v znesku 4.8 milijard čehoslovaških kron. Glasom številke navedenih v bilanci se jasno razvidi, za koliko so padle blagovne cene v letu 1921. — Med tem ko je namreč skupila Čehoslovaška v letu 1920 pri celokupnem izvozu 69 milijonov kvintalov znesek 27.5 milijard čehokron, se je moralo v letu 1921 izvoziti 97 milijonov kvintalov, torej skoro polovico več, da se je skupilo samo 27.3 milijarde čehokron. Ta padec vrednosti blaga se more opaziti tudi pri posameznih postavkah trgovinske bilance.

Statistika je izvršena in razpredeljena po carinsko tarifnih razredih. Izmed 51 razredov carinske tarife, je 22 aktivnih in 29 pasivnih. — Pri štirih industrijskih panogah najdemo milijardni pribitek in to: pri sladkorju, pri tekstilnem blagu, pri premogu in lesu, pri steklu.

Med aktivnimi stoji na prvem mestu sladkorna industrija, ki je dosegla prebitok v znesku 3.7 milijard čehokron. Tekstilna industrija, ki ima veliko potrebo po uvozu surovin, je donesla celokupni prebitok v iznosu 2.9 milijard čehokron. Tretje mesto zavzemata premog in les z zneskom 2.3 milijard, kar znaša približno dvakratni prebitok iz leta 1920. Zadnja milijardna postavka je trgovina s steklom, ki je prinesla 202 milijardi.

Od drugih tarifnih razredov, pri katerih je najti pri saldu prebitok izvoza napram uvozu bi bilo navesti sledeče: Železo in železni predmeti, s prebitkom v znesku 747 milijonov čehokron; papir s prebitkom v znesku 528 milijonov; koža, ki je donesla prebitok 494 milijonov prebitka; lončeni predmeti, ki so dosegli 465 milijonov prebitka, in leseni predmeti 308 milijonov prebitka.

Upravo presenečenje je povzročila postavka »stroji in strojni deli iz železa, drva in navadnih metolov«. Ta postavka je bila še v letu 1920 ne glede na izvoz v iznosu 558 milijonov z dvema milijoni pasivna, med tem ko je dosegla pa letos pri izvozu v iznosu 903 milijonov, aktivam v iznosu 358 milijonov. Vsekakor so »električni stroji in aparati« pasivni z zneskom 580 milijonov.

V vrsti postavk, ki pokazujejo deficit igrajo predmeti za prehrano največje in najodločnejše vlogo.

Uvoz žita zahteva 4.5 milijarde. V letu 1920 se je potrebovalo za uvoz žita samo 1.5 milijarde, v letu 1921 so tedaj pri uvozu žita narasle potrebe trikratno. Za uvozom žita sledi z največjimi zahtevki težka industrija: mineralov in rudnin se je uvozilo za

Podlistek.

Od začetnika do popolnega trgovca.

(10. nadaljevanje.)

»Cement!« je imel Kurt takoj pripravljen odgovor.

»Dobro! Pri takem blagu se nam ni potreba brigati za taro, ker velja splošni trgovski običaj, da se računa brutto-teža kot netto. — Ko nam je vrsta in način omota ter teža znana, potem moramo preiskovati naprej, kakšni stroški pridejo v poštev pri tovarnini, vozarini, zavarovanju, ležarini itd. in pa če je kaj rabata na ceno. Ko smo upoštevali vse te točke in prišteli še zraven ceno našega dobavitelja, dobimo netto-kupno ceno blaga na gotovem kraju. Pri izračunavanju naše prodajne cene pridenemo h kupni ceni najprej zopet tovarnino, vozarino in zavarovalnino, če to namreč pride pri dostavitvi v poštev, potem še obresti za eventualno dovoljeni termin, bančne stroške za inkasso, morebitni diskont, če se namreč plača v gotovini, in ev. provizijo našega agenta. Te podatke prištejemo k naši netto-kupni ceni in dobimo na ta način brutto-kupno ceno. K tej pridenemo potem naš do-

biček in vsota, ki jo dobimo, je naša prodajna cena.«

»Bratje so vsi pazljivo poslušali in tudi razumeli; samo Kurt je imel še nekaj na sreč.«

»No, Kurt, ali vam to ali ono še ni morebiti jasno?«

»Prištevanje obresti za dovoljeni termin nisem popolnoma dobro razumel,« gospod Krejč, odvrne Kurt.

»To bo hitro pojasnjeno. Kot sem že prej omenil, izračunamo najprej, koliko nas blago stane. Vzemimo, n. pr., da nam je neka vrsta blaga dobavljena po 20 mark prosto v naše skladišče, in imamo pravico, ali plačati robo takoj z 1½% skonto, ali šele v treh mesecih, tedaj pa brez skonto. Ker nam naša banka za to, kar imamo pri njej v dobro, obrestuje okroglo le z ¼% mesečno, to je s 3% letno, in moramo plačati za bančne predujme ali za diskontacijo naših menic kvečjemu 5% na leto, bomo rajši v večini slučajev plačali v gotovini fakture naših dobaviteljev, če nam ti dovolijo 1½% skonto, kar zneso na leto 6%. Blago nas torej stane 20 mark manj 1½% ali 0.30 mark = 19.70 mark netto. Mislimo si, da bi pri prodaji dalje prišlo zraven 2.30 mark stroškov, in bi mi hoteli imeti 2 marki netto dobička, potem bi torej narastla prodajna cena na 24 mark, če bi se nam plačalo

takoj, brez skontnega odtržka. Če pa ni ta slučaj, ampak zahteva odjemalca na pr. trimesečni termin, moramo znesek med tem časom naši trgovini odtegniti, to je, mi ne moremo z njim kupčevati, dočim ga naš kopec lahko tri mesece uporablja.

Ako denar potrebujemo, si ga lahko preskrbimo na ta način, da izstavimo menico na našega odjemalca in jo pri naši banki diskontiramo. Toda, ker nam ta tudi ne da svojega denarja zastoj na razpolago, ampak si ga zaračuna večinoma s 5% letnih obresti, kar pride z meničnim kolkom, inkaso stroški itd. na približno 6%, je jasno, da moramo tudi mi pri trimesečnem roku zaračunati našemu odjemalcu pristojne obresti, to je 6% letno ali 1½% odstotka od 24 mark, kar znaša skupno 24.36 mark.

Začeli bomo takoj z eno izmed kalkulacij, ki jo danes potrebujemo. Tu imamo n. pr. ponudbo za 5000 kilogramov surovega glicerina po 100 frankov za 100 kg netto, dobavljeno prosto krov parnik v Antwerpnu, plačljivo trideset dni od dne pošiljatve z 2% skonto na naš ček Antwerpen. Blago bomo oferirali najprej v Hull. — Napravite, Kurt, kalkulacijo, in vzemimo pri tem, da nas stane dobava železnega soda s 400 litri vsebine 30 frankov prosto v bel-

gijsko tovarno plačljivo 30 dni z 2% skonto, da znaša tovarnina iz Antwerpna v Hull 15 šilingov za tono in da hočemo imeti Jobička 4.50 mark pri 100 kg netto.«

»Potem imamo«, pripomni Kurt in zapiše

100 kg	frankov 100.—
manj 2% skonto	frankov 2.—
	frankov 98.—

kot netto-kupno ceno blaga.«

»In ta znesek preračunajte po kurzu v Antwerpnu = 81 mark,« mu prokurist perkine besedo, »to je, za vsak 100 frankov ček moramo plačati 81 mark.«

»Torej za 98 frankov 79.40 mark,« nadaljuje Kurt. »Za 5000 kg glicerina potrebujemo pravzaprav 12½ železnih sodov po 400 litrov.«

»Ta račun bi bil pravilen, če bi bil glicerina tako težek kot voda, to je, če bi tehtal 1 liter glicerina 1 kilogram; tehta pa 1.25 kg in potemtakem zadostuje sod 400 litrov za 500 kg glicerina. Iz tega vidite, kako je potrebno, da je trgovec poučen, kako obstoji blago, s katerim ima opraviti. Vedeti boste morali tudi še od drugih vrst blaga specifično težo, in zato si bomo polagoma sestavljali listo teh vrst in si zaznamovali njih specifično težo.«

(Dalje prih.)

312 milijonov več nego se je izvozilo. Navadnih, nedragocenih metalov in izdelkov iz takih metalov se je v letu 1921 uvozilo za 105 milijonov več nego se je izvozilo. Tudi znaša v letu 1921 uvoz električnih aparatov za 580 milijonov več nego izvoz. Značilni padec pokazuje uvozna številka glede vozil, ki znaša še 52 milijonov pasiva, ki je pa znašala še v letu 1920 celih 228 milijonov pasivov. Izvoz je bil v obeh letih stalen in se je gibal približno okoli številke 52 milijonov.

Tudi kemična industrija in industrija z rudninskimi olji obremenjujeta trgovinsko bilanco z znatnimi prebitki glede uvoza.

Med večjimi blagovnimi skupinami, pri katerih presega iznos uvoza izvoz, bi bilo še omenjati predmete literature in umetnosti. Pri tej skupini je izvoz za 158 milijonov manjši nego je uvoz.

Litografična barva THE REX CO., LJUBLJANA.

Odbor za ustanovitev cen v Nem. Avstriji

Skrajno spremenljivi dogodki so se odigrali tekom zadnjih mesecev na tržiščih v Nem. Avstriji in katere povzročajo v bistvu sedanje osciliranje tečaja nemško-avstrijske krone so bili tudi združeni s pojavi, ki so, ako se vpošteva vidne, dane elemente, popolnoma nerazumljivi, kateri ne stojijo z danimi faktorji v nikakoli ročni zvezi. Tako je bilo n. pr. opaziti, da se cene ne samo v lokalno ločenih, oddaljenih okrajih, kjer so bile iste ali vsaj enake gospodarske razmere, nikakor niso ustanovljale enakovrstno, ampak, da so se celo v enem in istem konsumnem kraju pojavljale take očitne divergence pri ustanovitvi cen za isto blago, se na podlagi faktorjev, ki so merodajni za ustanovitev te vrste cen nikakor ne dajo opravičevati. K temu se pridruži še dejstvo, da se vrednost, katero ima nemško-avstrijska krona v mednarodnem prometu, pri blagovnih cenah izvaža čestokrat prav različno.

Dogaja se, da se padajoči vrednosti krone na gotovih trgih in za gotove vrste predmetov, cene ne samo takoj prilagodijo, ampak da je celo prehitijo, oziroma, da se višje cene pojavljajo že pred faktičnim padcem krone, med tem, ko se dvigajočo tendenco vrednosti krone pri ugotovitvi cen upošteva le po času, z obotavljanjem in ne v polni meri, ampak le deloma.

Take anormalne pojave se opažajo na vseh tržiščih, a v posebni meri na tržiščih, kjer se prodajajo vsakdanje življenjske potrebščine. Ker so pri tem tedaj najbolj prizadeti vsi konsumenti, se je čutila vlada primorana, da ukrene iz lastne inicijative akcijo, ki je potrebna, da se prepreči zloraba labilnosti krone v spekulativne svrhe, ter za navijanje tržnih cen. Vlada je sklenila, da se ustanovi zbor veščakov, ki se bo moral stalno pečati z dogovori na tržišču, ki bo moral neprestano opazovati spreminjanje cen. Zvezni minister za trgovino bo sporazumno z zveznim ministrom za poljedelstvo določil in vpoklical odbor, ki bo moral izvrševati to nalogo in ki bo zbog svoje sestave, nudil mogočnost, da se bodo obravnavala vsa tozadevna važna vprašanja v konstantni zvezi z merodajnimi krogi producentov in trgovcev in ki bo tudi v stanu na nje primerno vplivati. Ta odbor se bo sestavil iz zastopnikov, katere bodo predlagale trgovske in obrtniške zbornice, ter iz zastopnikov svobodnih organizacij, ki bi bile pri tem prizadete. Odbor se bo delil v več odsekov po panogah, ki bodo na posameznih mestih potrebne; tako bo deloval odsek za trgovino s jestvinami, drugi zopet za trgovino s kolonijalnim blagom, za trgovino s tekstilnimi in manufakturnimi predmeti, trgovino z moko itd. kakor bo pač z ozirom na krajevne in druge raz-

mere potrebno. Odbor bo zboroval ali posamezno vsak odsek posebej, eden ločen od drugega, ali pa v skupnih sejah za celi odbor, ki se bodo vršile zelo pogosto, v kratkih presledkih časa in na katerih se bo ugotavljalo začasni položaj razmer na tržišču, sklepalo o posledicah, katere bi morale slediti na podlagi ugotovljenega položaja, toda naloga tega odbora bo tudi, da se bo posvetoval s pridobitnimi krogi, ki bodo prizadeti v posameznih slučajih, o katerih se bo obravnavalo. Seje, bodisi posameznih odsekov, ali celega odbora se bodo sklicale, kakor je rečeno zelo pogosto, kakor bodo to zahtevalo razmere, upoštevajoč želje prizadetih pridobitnih krogov, pa tudi na zahtevo konsumentov. Sejo bo sklical načelnik odbora, ali pa načelniki posameznih odsekov. Načelniki se bodo volili svobodno z večino glasov. Pri sejah bo zastopana tudi vlada. Nje zastopnik bo pa imel v sejah samo posvetovalen glas. Proti sklepu odsekov bodo mogoče predstavke s strani vlade na odbor. Sklepi odbora se pa ne bodo dali spodbijati.

Pričakovati je, da bo imela ta organizacija brezdvomno velik vpliv na večji red, in kjer bo potrebno, tudi na večji čut pravičnosti glede ustanovitve cen in da bo pripomogla, da bodo v tem pogledu tudi v resnici nastale boljše razmere, kjer je to — kakor je na primer pri uspešnih nadaljnjih pogajanjih z sosedi upati, da se zagotovi in pomnoži aprovizacija z mesom in drugimi važnimi predmeti za prehrano — spričo splošnega položaja razmer vobče mogoče.

Kaj mora trgovec danes vedeti o davčnih zadevah.

(Nadaljevanje.)

XV. Imamo pa sledeče davke:

- zemljiški davek,
- hišne davke (razredarino, najmarino),
- občno pridobnino,
- posebno pridobnino,
- rentnino,
- dohodnino,
- plačarino,
- tantijemni davek
- invalidski davek in pa davek na poslovnih promet.

XVI. K skoro vsakemu davku se pa pobira še razne državne in avtonomne doklade.

Kot glavno pravilo naj velja, da se avtonomne doklade in pa državni davki ravna po naslovnem, torej temeljnem državnem davku. Tudi so državni pribitki in avtonomne doklade redoma proste vseh nadaljnjih doklad in pribitkov. K posameznim davkom se pobirajo sledeči pribitki:

- K zemljarina še:
 - 120% enotni državni pribitek in pa
 - avtonomne doklade.

Državni davek se pobira v višini 20% od štirikratnega čistega katastralnega donosa (odmerna podlaga). Od tako odmerjenega zemljiškega dāvka še šele pobira 120% enotni državni pribitek in pa avtonomne doklade.

B. Hišni davki

Razredarina se plačuje splošno na deželi od hiš, ki niso dane v najem. Odmerna podlaga je število stanovanjskih delov. Čim več stanovanjskih delov ima hiša, tem višji je davčni postavek. Poleg državnega dāvka se pobira še:

- 70% enotni državni pribitek in pa
- avtonomne doklade.

Državni pribitek in avtonomna doklada se ravna po državnem davku. Davčni postavki za državni davek je drug, ako gre za obdačbo »stare« in zopet drug, ako gre za obdačbo »nove« hiše. Glede zalikovanja »nove« in »stare« hiše glej sledeč edstavek o najmarini.

Najmarina,

t. j. hišnonajemni davek se pobira na deželi od hiš, ki so dane v najem in v takozvanih »hišnonajemniških« krajih pa od vseh hiš, brez ozira na okolnost ali so dane v najem ali ne.

Davčna merila so različna in sicer:

- z ozirom na okolnost, ali je hiša v Ljubljani ali v kakem drugem mestu, kraju itd.,

b) z ozirom na okolnost, ali je hiša »stara« ali »nova«, in konečno še

c) z ozirom na okolnost, ali je hiša davka prosta ali ne.

»Stare« hiše so one, katere se je začelo zidati pred 1. januarjem 1912. One hiše pa, ki so se začele zidati dne 1. januarja 1912 ali pa še pozneje, so »nove«.

Poleg državnega dāvka, ki se odmerja na podlagi čiste najemnine, se pobira še:

- 70% ni, oziroma v Ljubljani 60% ni enotni državni pribitek in
- avtonomne doklade.

V podrobnosti se žal ne moremo spnščati, ker bi to naredilo članek preobširen. (Dalje prih.)

Izvoz in uvoz.

Omejitev avtomobilnega prometa preko meje. Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani obvešča vse lastnike avtomobilov, da je finančni minister na podlagi čl. 273 carinskega zakona odredil, da se ima takoj vsak avtomobilni promet preko mej naše kraljevine po suhem preprečiti. Od te prepovedi so izvzeti samo specijalni slučajji, za katere izda odobrenje generalna direkcija carine. Pošiljatve avtomobilov v in iz inozemstva se smejo vršiti samo po železnicah ali ladjah, a ne po kopnih cestah. Vsled tega imajo carinarnice strikten nalog, da ne smejo dopuščati po cestah ni uvoza ni izvoza avtomobilov.

Naš izvoz vina v prvih treh mesecih. V prvih treh mesecih t. l. smo izvozili vina za 1,532.707 kg, medtem ko smo v istem času lanskega leta izvozili vina za 64.877 kg.

Izvoz našega vina v Avstrijo. Naš generalni konzulat na Dunaju je stopil v stike z največjimi dunajskimi trdkami, ki se bavijo s trgovino z vini, kakor: Vereinigung der Weingrosshändler in Wien; Stiftskeller G. m. b. H. Wien; Hauptwirtschaftsstelle G. m. b. H. Wien I. Rudolfsplatz. Te firme se zelo interesirajo o stanju vinske trgovine v naši kraljevini, namreč o cenah, o kvaliteti in o vrstah vin, ter želijo dobiti ponudbe ter ponujajo svoje velike kleti v najem, in bi eventualno prejemale vino v komisijo. Konzulat opominja, da je uvoz vina v Avstrijo prepovedan in dajo avstrijske oblasti samo izjemoma uvozna dovolila in to proti kompenzaciji, kakor je to primer v Madžarski.

Narodno gospodarske zadeve. Trgovina.

Trgovska pogodba med našo kraljevino in Poljsko. Ministrstvo trgovine in industrije obvešča trgovsko zbornico, da pričnejo v začetku avgusta pogojanja za sklep trgovske pogodbe med našo državo in Poljsko. Zbornica pozivlja tem potom vse interese, ki se zanimajo za trgovske zveze s Poljsko in so interesirani na ureditvi direktnega prometa s poljsko državo, da najpozneje do 15. julija prijavijo svoje tozadevne želje in predloge zbornični pisarni.

Industrija.

Hiperprodukcija premoga na Češkem. Moravsko-ostravski premogovniki so predlagali, da se delavni čas omeji na tri dneve v tednu, ker so se zbog stagnacije v trgovini s premogom nabrale take zaloge, da obstoji nevarnost, da bi se mogle same od sebe vžgati. Tako se pride iz enega ekstrema v drugi. Lani so bile mnoge tovarne primorane stagnirati zbog pomanjkanja premoga, letos ga je pa preveč.

Denarstvo.

Novčano kroženje na Madžarskem. Na Madžarskem se nahaja sedaj v prometu 32.9 milijard madžarskih kron.

Carina.

Povišanje ažijske. Soglasno rešenju ministra financ C br. 45.730 od 10. julija t. l. se ima naplačati počenši s 15. julijem ažijske na uvozno carino v iznosu šeststo od sto, to je po tečaju za sto zlatih dinarjev sedemsto dinarjev v novčanicah. Ta ažijske se naplačuje za vse uvozno blago, za katero ni bila do zaključno 14. julija t. l. še plačana uvozna carina. Na blago, ki se carini po vrednosti (ad valorem) se ta ažijske ne bo plačevalo.

Carinjanje poštne pošiljke v težini 0.500 gr. Soglasno razpisu generalne direkcije carin C br. 43.112, z dne 6. julija 1922, smejo carinarnice cariniti brez odobritve odbora pri Narodni banke vse male poštne pošiljke, katere vsebujejo knjige, note, modne žurnale in dr., ki prihajajo v težini do 0.500 kgr., o katerih se sme predpostavljati, da niso določene za trgovino in ako prihajajo na naslov privatnih oseb in obrtnikov.

Davki.

100 odstotni prebitek h gostaščini. Pokrajinska uprava je potrdila sklep občinskega sveta z dne 30. marca t. l., da pobira mestna občina od 1. maja t. l. dalje 100 odstotni pribitek na gostaščino. Ta pribitek se steka v poseben fond za zgradbo stanovanjskih hiš.

Promet.

Pošiljanje paketov na Češko čez Madžarsko. Z Madžarsko se je dosegel sporazum, da se smejo od sedaj naprej poslati poštni paketi, naslovljeni iz naše države na Čehoslovaško tudi čez Madžarsko. Paketi smejo tehtati do 20 kg v vrednosti do 1000 frankov.

Naznanila trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Zavarovanja proti nezgodam. Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani je prejela od Osrednjega urada za zavarovanje delavcev sledeči oglaš: Soglasno k § 207 zakona o zavarovanju delavcev z dne 4. maja 1922 se privatni dogovori o zavarovanju proti nezgodam, katere so sklenili posamezni delodajalci v korist svojih nameščencev vključno do 30. junija 1921 prečesejo na Osrednji urad za zavarovanje delavcev, ako jih delodajalec, ki je izvršil zavarovanje, prijavi pri ravnatelstvu Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v teku prvega meseca poslovanja tega urada. Ker je Osrednji urad začel poslovati že dne 1. julija 1922, se vsi delodajalci, ki želijo, da Osrednji urad prevzame za njih dogovore o zavarovanju, pozivljajo, naj jih pismeno prijavijo pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu (Preradovičeva ulica 11), in to najdalje do 31. julija 1922. Na prijave, ki pridejo kasneje, se ne bo oziralo. S prijavo se mora vposlati originalna zavarovalna polica in zadnje potrdilo o vplačani premiji. Ako se polica ne more predložiti, se mora predložiti pozneje, kadar bo to mogoče. Toda v prijavi se mora navesti čim točneje vsebino police, posebno ime in sedež zavarovalne družbe (zavoda) odnosno zastopništva, pri katerem je bil dogovor sklenjen, katere osebe so se zavarovale, za kateri iznos, od kedaj do kedaj teče dogovor, koliko znaša zavarovalna premija, do kedaj je plačana premija in kje se nahaja originalna polica. Osrednji urad bo obvestil prijavitelje svoječasno o prevzetju prijavljenih dogovorov. — Zagreb, dne 6. julija 1922. — Osrednji urad za zavarovanje delavcev.

Povračilo referenc med maksimalno in minimalno tarifo za blago, uveženo iz Nemčije. Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani opozarja vse interesirane kroge, da imajo po odloku generalne direkcije carine pravico zahtevati vračilo razlike med maksimalno in minimalno carino za vse blago, ki se je uvozilo v dobi med 6. junijem t. l., ko je stopila trgovska pogodba z Nemčijo v veljavo, in med 22. junijem, ko je bila ta pogodba uradno objavljena, samo one stranke, ki so o priliki zacarinjenja predložili z deklaracijo tudi spričevalo o izvoru blaga. Za vse pošiljke, ki so dospеле v omenjenem času iz Nemčije po pošti, ima vsak naslovnik brez posebnih dokumentov pravico zahtevati povrnitev difference. Kolkovane prošnje za povračilo je treba vložiti z vsemi potrebnimi prilogami pri pristojni carinarnici.

Dobava, prodaja.

Dobava vreč. Komanda Dunavske divizijske oblasti v Beogradu razpisuje na dan 29. julija t. l. drugo ustmeno javno ofertalno licitacijo glede dobave 150.000 do 200.000 novih vreč iz jute. Predmetni oglaš je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

Razno.

Naknadno žigosanje obveznic predvojnih posojil bivše avstro-ogrške monarhije. Delegacija ministristva financ v Ljubljani objavlja uradno: Ker naši državljani še vedno vlagajo prošnje za popis in žigosanje obveznic predvojnih posojil bivše avstro-ogrške monarhije, dasi je rok že potekel koncem marca t. l., bo gospod finančni minister poskusil pri reparacijski komisiji v Parizu izposlovati dovoljenje za naknadno žigosanje takih obveznic. Zato se interesenti — naši državljani — pozivajo: 1. da vse svoje nežigosane obveznice predvojnih posojil bivše avstro-ogrške monarhije kar najhitreje pošljejo s posebno prošnjo neposredno generalni direkciji državnih dugova v Beogradu; 2. da v prošnjah navedejo zakaj obveznic niso predložili o določenem roku; 3. da v slučaju — če se obveznice prinesene iz inozemstva — navedejo: a) odkod so prinesene, b) kje in zakaj so bile deponovane; c) ali je vložen protest proti žigosanju pri dotični inozemski vladi neposredno ali potom naše vlade in d) ali so bile obveznice prijavljene generalni direkciji državnih dugova in kdaj; 4. Predložijo naj se tudi obveznice, ki so bile v inozemstvu provizorno ali definitivno žigosane od dotične države. V takih slučajih je predložiti prošnjam tudi dokaz o državljanstvu (domovnicu) in pa dokaz lastniške pravice; 5. Prošnje morajo biti kolkovane v zmyslu zakona o taksah. Interesenti, ki bi se temu pozivu ne odzvali, bodo morali sami nositi eventualne posledice svoje zamude. Za naknadno žigosanje se ne prevzame nobena obveznost. To žigosanje se bo izvršilo le, če reparacijska komisija privoli. Obveznice se bodo lastnikom vrnile, čim bo reparacijska komisija o tem izdala svojo odločbo. Naši državljani v inozemstvu naj vlagajo prošnje pri dotičnem kr. poslanstvu pri konzulatu.

Spalni vozovi! Pisarna Wagons-Lits, Dunajska cesta 31, telefon št. 106 se je preselila iz prizidka Zidarjeve hiše v glavno hišo, ter p. n. potujočemu občinstvu radi vedno naraščajočega prometa priporoča, da si preskrbi prostore nekoliko dni vnaprej. Istotam je predprodaja železniških vozov kart za tu- in inozemstvo. Vsa pojasnila brezplačno.

Ljubljanska borza bo nameščena v poslopju bivše nemške filharmonije. Borza bo pričela poslovati najbrže že v polovici septembra.

Znižanje vozovnih tarif v Angliji. V Angliji se znižajo tarife za osebni in blagovni promet za 12 in pol odstotkov.

Direktna tarifa za Avstrijo. 15. t. m. stopi v veljavo tarifa za direktno odpravo potnikov in prtljage med Avstrijo z ene in naše kraljevine z druge strani.

Zlati paritet v Avstriji. Poslovna uprava avstro-ogrške banke objavlja, da je za čas od 3. do 9. t. m. določen zlati paritet na 3850, t. j. ena zlata krona velja v Avstriji 3850 avstrijskih papirnih kron.

Grški velesmenj se bo vršil od 26. avgusta do 3. septembra 1922 v Gradcu. Vabljeni so tudi sosedne inozemske tvrdke, da ugotovijo svoje vzorce izdelkov in izdelkov.

Tržno poročilo.

Novosadska produktna borza. Pšenica (iz Bačke), staro blago 1440 do 1450 K, novo blago 1325 K, kuruza 1175 K, fižol 1050 K, otrobi 650 K, svinjska mast 100—104 K. Tendence nespremenjena.

Izvanredni občni zbor Kraljeve dvorne spedicije »Orient« d. d. v Mariboru. (Dalje.)

Pristopila je tudi kot delničarka v interesno skupnost firma A. Dworschak int. Trsp., Wien, katera uživa tam, kakor tudi preko mej vseobči ugled zbog

svojega solidnega delovanja. Imenovana firma ima na Dunaju lastna in prostorna skladišča z dovlačilnico, njen vozovni park je vzoren in obsežen tako, da zmore točno obavljati njej zaupana in podeljena naročila. Svoje podružnice ima na vseh važnejših izhodiščih avstrijske republike. Firma Dworschak je pokazala tudi s tem, da nas stalno zaposluje s svojimi številnimi transporti, največji interes in zaupanje v našo tvrdko. Razobesila je v svojih prostorih na vidnem mestu našo firmo tako, da vsak posamezni naš državljan na prvi pogled vidi, da ima opravila z prijateljsko firmo.

Nenadno se je pridružil naši tvrdki tudi »Praga« d. d. s sedežem v Brnu, katera še ni bila v Jugoslaviji zastopana. Tudi »Praga« d. d. je v Čehoslovaški republiki priljubljena ter velja kot zelo solidna špedicijska firma. Imenovana ima v različnih inozemskih trgovskih centrih lastne podružnice.

Kakor »Praga« d. d. se je pridružila tudi firma A. Welti-Furrer, Zürich, koje zastopnik, je prišel osebno v Maribor v svrhu, da sklene z nami interesno skupnost. Imenovana firma se je obvezala delati izključno z našo firmo, povdajati še moramo, da je tvrdka A. Welti-Furrer ena največjih špedicijskih firm v Švici, katera poseduje istotako nešteto svojih podružnic.

Firma Hugo Minack, nasl. v Stettinu, ustanovljena leta 1898 in katera ima podružnice v Hamburgu, Bremen, Königsbergu, Kopenhagenu, Rigi, Liebau, Rewalu itd. se nahaja v največjem severno-nemškem pristanišču, odkoder lahko brzo odpremlja vsakovrstne transporte v Dansko, Švedsko, Norveško, Finsko, Rusijo, Anglijo, Holandsko, Francosko, Španijo, Sredozemsko morje in vsa Orient pristanišča. Imenovana firma se je z nami tesno zvezala ter dela izključno z »Orient« d. d. Mi pošiljamo naše transporte preko Passau-a in Regensburg-a, koja prog je najprikladnejša za naš eksport. V

tesni zvezi smo s firmo Berthold Jakob, Hamburg-Wiesbaden, katera je svetovno znana zbog svojih prekomorskih transportov in koja ima svoje poslovne prostore v lastni palači. Njena moderna, obsežna in naravnost luksurijozna skladišča odgovarjajo vsem zahtevam moderne mednarodne špedicijske obrti. Podružnice se nahajajo v Wiesbadenu, Berlinu, Londonu in Parizu. Številna priznana in zahvalna pisma najodličnejših oseb iz raznih držav potrjuje solidno postrežbo in izvanredno izurjenost v mednarodni špedicijski stroki.

Z ozirom na naše številne transporte se je z »Orient« d. d. tesno zvezala tudi mednarodna špedicijska firma Seegmühler & Co., Strassbourg, katera ima istotako svoje poslovne prostore v lastni palači v Franciji, velja kot solidna in obče priljubljena špedicijska tvrdka. Tvrdka Seegmühler & Co. ima svoje podružnice v Anvers, Wissenbourg, Lauterbourg, St. Louis, Sale, Zürich in Kehl. Njena prostorna skladišča z vsemi modernimi pripravami, katera se nahajajo ob pristanišču, služijo našim trgovcem kot porok, da je njihovo blago, katero eksportirajo v Francijo v dobrih in zanesljivih rokah. »Orient« d. d. ima svoje zveze širom cele Evrope, teh zvez pa ne omenjamo iz tega razloga, ker so iste premalo trdne in je potreba misliti še na temeljito ureditev in ev. spremembe. Potrebno je, da uredimo med nami in inozemskimi zvezami naše medsebojne odnose tako, kakor to zahteva položaj mednarodnega trgovskega prometa. (Dalje prih.)

—AVTO—

benzin, pnevmatika, olje, mast, vsa povravila in vožnja. Le prvovrstno blago in delo po solidnih cenah nudi **Jugo-Avto**, d. z o. z. v Ljubljani.

Na veliko in malo!

Priporočamo p. n. trgovcem in obrtnikom najcenejši nakup potrebščin za krojače, čevljarje, šivilje, sedlarje, razne sukance, vse spadajoče orodje, žlice (kavine in čajne), toaletne potrebščine, brivsko milo, palice in kravate, srajce, gumbe. Najboljše šivalne stroje za rodbinsko rabo in obrt v vseh opremah: „GRITZNER“ igle, olje, posamezne dele za vse sisteme šivalnih strojev in koles.

Josip Petelinc,
Ljubljana
Sv. Petra nasip št. 7.

Nudim polnomasten la.

trapistovski sir

v hlebih po ca. 1 kg, kg Din 28.50 franko pakovanje in franko vsaka postaja v Sloveniji. V zabojih ca. 30 kg.

Stane Kastelic,
Novomesto, Kastelčeva u. 112

Za daljno prodajo
Diana, francosko žganje.

Velika in stalna zaloga po originalnih tovarniških cenah pri tvrdki FRANC GULDA v Mariboru.

Ustanovljeno leto 1896

Mednarodni transporti
Antonio Biancheri & Comp., Postojna

Centrala: Ponteba.

Podružnica: Postojna (Poštni predal 17), Villach (Poštni predal 51)
Agentura: Prestranek, Trbiž, Arnoldstein.

Oprema vsake vrste blaga.

Specijalna odprema živil, žive in zaklane živine v kateri koli kraj.

Vsa naročila za Jugoslavijo sprejema medn. trg. sped. in sklad. d. d. »Orient«, podružnica Ljubljana, Sodna ulica št. 3.

Ustanovljeno leta 1896

Veletrgovina
A. Šarabon
v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago
raznovrstno žganje

moko

in deželne pridelke
raznovrstno rudninsko
vodo,

Lastna pražarna za kavo
in mlin za dšave
z električnim obratom.
Ceniki na razpolago.

Najboljši škrili jugoslovanskega proizvoda „SALONIT“

zdelan iz znanega cementa znamke **Salona** od tvrdke **Split**, dion. društvo za cement portland. Najboljše in najcenejše sredstvo za pokrivanje streh.

Glavna zaloga; **OBNOVA** gradbena družba z o. z. v Ljubljani.

Na drobno!

Na debelo!

Vse vrste usnja: boks, ševro, črni in barvani, prodaja trgovina usnja

J. MARCHIOTTI, LJUBLJANA

Sv. Petra cesta št. 30.

ŽAGA z enim ali dvema polnojarnikoma, z bogato okolico nalesu, se kupi ali vzame v našem za daljšo dobo. Tudi soudeležba ni izključena. Cenjene ponudbe pod »Strokovnjak« na upravo lista.